

Od flajszmaszyny do kiwaczki, czyli wszystko, co młoda gospodyni wiedzieć powinna

Data publikacji: 20.05.2005 0:00

□

wystawa tradycyjnych sprzętów gospodarstwa domowego w Śląskim Zamku Sztuki i Przedsiębiorczości w Cieszynie.

Wystawę można obejrzeć codziennie od 12 do 29 maja br. w godzinach od 9.00 do 17.00 w Informacji Turystycznej Śląskiego Zamku Sztuki i Przedsiębiorczości w Cieszynie przy ul. Zamkowej 3 c.

Zapraszamy.

„Wyposażenie kuchni wiejskiej było nader skromne, składało się z noża do krajania chleba, mięsa, słoniny, kapusty i innych rzeczy; noża do obierania ziemniaków, tzw. szkroboczka lub składoczka; tarła lub tarluszka do ziemniaków; strużka do szatkowania ogórków; cedzitka lub sitka do cedzenia płynów; siekacza lub cieśliczki do rozbijania cukru głowiastego na małe kawałki; rogulek i warzeszek do mieszania sosów i zasmażek; stępki lub moździyrza do tłuczenia pieprzu, cynamonu i innych korzeni lub soli czy cukru na mączkę. Do cedzenia klusek, makaronu i ziemniaków po ich ugotowaniu służył cedzak”.

Sprzęty gospodarskie charakterystyczne dla Śląska Cieszyńskiego to w znacznej mierze te związane z gospodarką szalaśniczą (pasterską), której polegała na wypasie owiec i kóz. Na Beskidzkich polanach spotkać można było „kolybę czyli mieszkanie dla bacy i pasterzy, obok znajdowała się szopa na narzędzia i naczynia takie jak szafliki, szkopce, obłońki, gielaty, putyry oraz koszor w którym trzymano owce”. Zimową porą kobiety przędły na kołowrotku i prześlICY wełnę owczą na sukno i len na płutno, zaś mężczyźni kręplowali runo wełny owczej na kręplach.

Do prania odzieży używano ługu z popiołu drzewnego. Nad brzegiem potoku kładziono na wielkim kamieniu praną odzież i bito drewnianą kijonką-pieraczką, aż było czyste. Następnie ubiory bielono na słońcu na przemian susząc i polewając płutno wodą.

Nie biglowano, lecz kulano po stole drewnianym kulokiem

Eksponaty pochodzą m.in. ze zbiorów Izby Regionalnej Wsi Cieszyńskiej w Kończycach Małych, Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie, prywatnych zbiorów Rodziny Sobczyńskich, Krystyny Folwarcznej, Marii Liptay, Emilii Kłapcia.

Opracowano na podstawie:

1. „Śląsk Cieszyński. Środowisko naturalne. Zarys dziejów. Zarys kultury materialnej i duchowej”. Zebrał Władysław Sosna.

2. Józef Ondrusz, „Przedmioty wyposażenia domu mieszkalnego” Daniel Kadłubiec, „O kształtach i osadnictwie wsi cieszyńskich”, profil, Ostrawa 1972

3. Maria Pilch „Wisła naszych przodków” Beskidzkie Tow. Społ.- Kult.w B-B, Wisła 1979